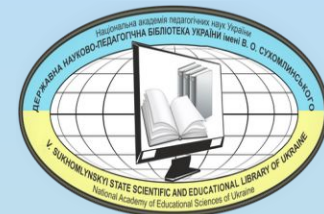

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНИ

ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Відділ зберігання фонду, обслуговування
користувачів і соціокультурної діяльності

#працюємо_для_перемоги

Безпека в Інтернеті – необхідна вимога сьогодення

Київ, 2026

«Цифрова трансформація освіти має супроводжуватися формуванням цифрової культури, критичного мислення та безпечної поведінки людини в інформаційному просторі».

Кремень, В. Г. Роль Національної академії педагогічних наук України в цифровій трансформації освіти і науки [Електронний ресурс] / В. Г. Кремень, О. М. Спірін // Вісник НАПН України. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2024. – Т. 6, № 2. – С. 1–10. – Бібліогр.: 8 назв. – Режим доступу: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/512/582>, вільний (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

«Кібербезпека в цифровому навчальному середовищі є необхідною умовою забезпечення безпечної освітньої діяльності та захисту її учасників від кіберзагроз».

Биков, В. Ю. Кібербезпека в цифровому навчальному середовищі [Електронний ресурс] / В. Ю. Биков, О. Ю. Буров, Н. П. Дементьєвська // Інформ. техн. і засоби навчання. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2019. – Т. 70, № 2. – С. 313–331. – Бібліогр.: 21 назва. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/99>, вільний (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

«Цифрова освіта передбачає безпечне використання цифрових технологій, формування цифрової компетентності та відповідальної поведінки в інформаційному середовищі».

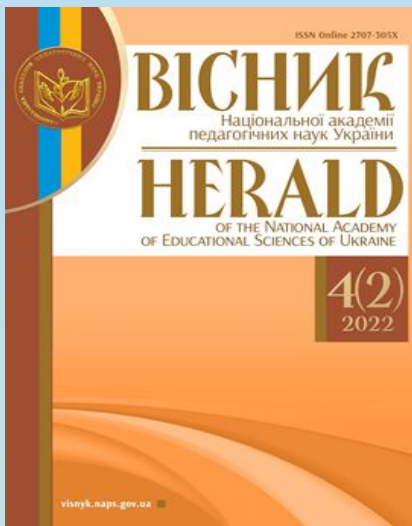
*Спірін, О. М. Цифрова освіта // Енциклопедія освіти / за ред. В. Г. Кременя ; НАПН України. – 2-ге вид., допов. та перероб. – Київ : Юрінком Інтер, 2021. – С. 1096. – Доступно також:
<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730768/1/Цифрова%20освіта%20Спірін%20ЕБ.pdf>.*

Кібербезпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави під час використання кіберпростору, за якої забезпечуються сталий розвиток інформаційного суспільства та цифрового комунікативного середовища, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних і потенційних загроз національній безпеці України у кіберпросторі.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII : [редакція від 19.10.2025 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2025. – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

Сучасний образ світу формується в кореляції з посиленням творчого потенціалу людини і можливостями цифрових технологій, мережі Інтернету, штучного інтелекту, численних медійних продуктів.

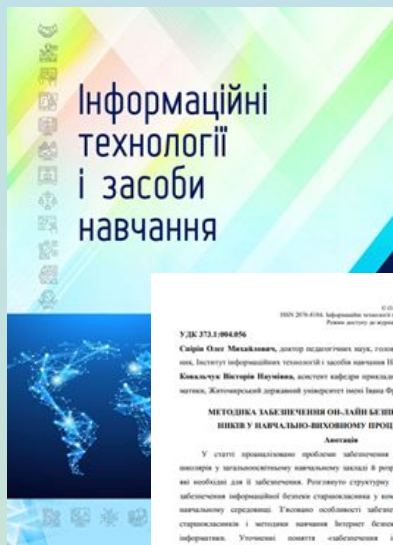
Водночас образ сучасної людини формується в контексті доступу до мережі, інтернету речей, володіння і використання гаджетів, поєднання людського і штучного інтелекту тощо. Мережа Інтернету утворила нове соціокультурне довкілля, яке все більшою мірою і динамікою впливає на людей. Розвиток такої інфосфери не може відбуватися поза освітньою діяльністю, відокремлено від сфери освіти.

Науково-методичне забезпечення цифровізації освіти України: стан, проблеми, перспективи [Електронний ресурс] / Василь Григорович Кремень та ін. // Вісник НАПН України. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2022. – Т. 4, вип. 2. – С. 1–49. – Бібліогр.: 19 назв. – Режим

доступу: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/320/380>, вільний (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

Як засвідчує досвід найбільш розвинених країн світу, наслідком підключення мережі до Інтернету є виникнення трьох проблем: безпеки дітей у відкритому інформаційному просторі (Інтернет або он-лайн безпека дітей), захисту персональних даних учнів і співробітників, безпеки комп'ютерно орієнтованого навчального середовища.

Спірін, О. М. Методика забезпечення он-лайн безпеки старшокласників у навчально-виховному процесі школи [Електронний ресурс] / Олег Михайлович Спірін, Вікторія Наумівна Ковальчук // Інформ. техн. і засоби навчання. – Електрон. текст. дані. – Київ, 2011. – Т. 21, № 1. – С. 1–20. – Бібліогр.: 22 назви. – Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/39>, вільний (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

Безпека в Інтернеті або онлайн-безпека або **кібербезпека** та **Е-безпека** – намагання бути у безпеці в інтернеті, також є актом максимального усвідомлення користувачами ризиків особистої безпеки і безпеки для приватної інформації та власності, пов'язаних з використанням інтернету, а також самозабезпечення, захист від комп'ютерної злочинності.

Джерело: https://uk.wikipedia.org/wiki/Безпека_в_інтернеті

Безпека в інтернеті — це комплекс заходів і практик, спрямованих на захист особистих даних та запобігання онлайн-загрозам. Вона охоплює як технічні інструменти, так і обачну поведінку користувача.

Інтернет відкриває величезні можливості для навчання, спілкування та розвитку. Але водночас він містить ризики, особливо для дітей та підлітків.

Усвідомлене користування мережею та дотримання базових правил допоможуть уникнути більшості ризиків, пов'язаних із перебуванням у мережі, а також зберегти ваші дані та особисту безпеку.

Джерело: <https://chabanivska-gromada.gov.ua/news/1754655919/>

Правила безпеки в Інтернеті

Основні правила інтернет-безпеки:

- не розголошувати особисту інформацію;
- уникати публікації конфіденційної інформації на відкритих платформах;
- використовувати надійні паролі;
- остерігатися шахрайства;
- не відкривати підозрілі листи, повідомлення та посилання від незнайомих відправників;
- встановлення антивірусного програмного забезпечення;
- перевіряти джерела інформації;
- використовувати лише перевірені сайти та не довіряти неперевіреному повідомленням.

Міжнародний день Безпечного Інтернету

Міжнародний день безпечного інтернету – щорічна міжнародна просвітницька ініціатива, присвячена безпечному, відповідальному та позитивному використанню цифрових технологій, насамперед дітьми й молоддю. Відзначається щороку у другий вівторок лютого.

Головною метою ініціативи є привернення уваги до актуальних онлайн-ризиків, формування культури відповідальної цифрової поведінки та підтримка безпечнішого інтернет-середовища для дітей і молоді.

На офіційних сторінках Європейської комісії День безпечного інтернету описують не лише як інформаційну кампанію, а й як нагоду для практичних кроків із захисту та розширення можливостей дітей і молодих користувачів онлайн.^[1]

В Україні День безпечного інтернету використовується як привід для проведення освітніх, інформаційних і профілактичних кампаній у сфері цифрової безпеки.

Зокрема, у 2026 році українські офіційні ресурси повідомляли про участь України в ініціативі через платформу **Дія.Освіта**, де до Дня безпечного інтернету було підготовлено спеціальний тематичний розділ із навчальними серіалами, симуляторами онлайн-шахрайства, тестами та інтерактивними завданнями з кібергігієни.^[1]

Джерело: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний день безпечного Інтернету](https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_день_безпечного_Інтернету)

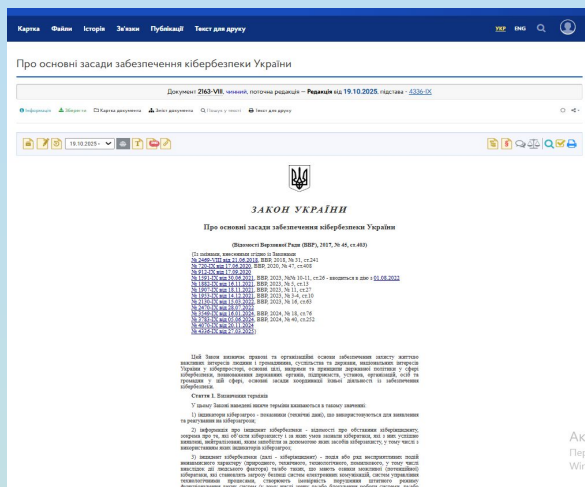
Нормативно-правова база

Безпечна поведінка в інтернеті в Україні регулюється комплексом законодавчих актів, які захищають персональні дані, гарантують інформаційну безпеку та встановлюють правила доступу до інформації. Ці документи забезпечують захист приватного життя та відповідальність за правопорушення у мережі.

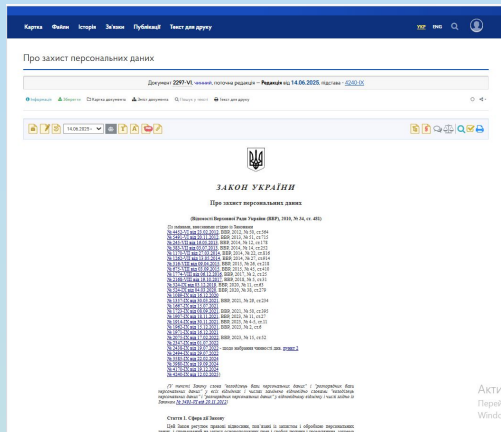
Конституція України [Електронний ресурс] :
прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв.
1996 р. : [редакція від 01.01.2020 р.] // Законодавство
України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2020.
– Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.06.2026). – Назва з
екрана.

Стаття 32. Гарантує кожній особі недоторканність особистого і сімейного життя, а також заборону збирання, зберігання та поширення конфіденційної інформації без її згоди.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII : [редакція від 19.10.2025 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2025. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

Цей Закон визначає правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері кібербезпеки, повноваження державних органів, підприємств, установ, організацій, осіб та громадян у цій сфері, основні засади координації їхньої діяльності із забезпечення кібербезпеки.

Про захист персональних даних [Електронний ресурс] : Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI : [редакція від 14.06.2025 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2025. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

Регулює відносини щодо збирання, обробки та зберігання особистих даних. Встановлює обов'язковість отримання згоди на обробку такої інформації та гарантує право на невтручання в особисте життя.

Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII : [редакція від 20.01.2026 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2026. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 26.06.2026). – Назва з екрана.

Визначає правовий режим інформації, доступ до неї та встановлює правила захисту від неправомірного втручання.

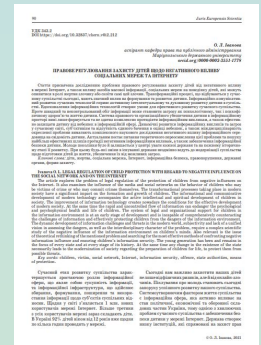
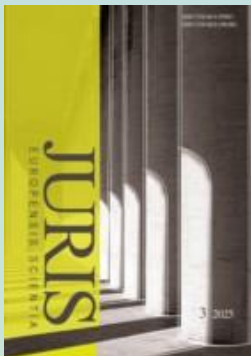
Правове забезпечення інформаційної безпеки дітей в Інтернеті

Безпалов, Р. Роль правового регулювання інформаційної безпеки неповнолітніх у мережі Інтернет / Роман Безпалов, Марія Коваль // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. – 2024. – Т. 11, № 1. – С. 12–18. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2024_11_1_5.

Мета статті полягає в тому, щоб дослідити роль правового регулювання інформаційної безпеки неповнолітніх у мережі Інтернет.

Іванова, О. Л. Правове регулювання захисту дітей щодо негативного впливу соціальних мереж та Інтернету / О. Л. Іванова // Juris Europensis Scientia. – 2021. – Вип. 2. – С. 90–94. – Бібліогр.: 15 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vchfo_2021_2_22.

Стаття присвячена дослідженню проблеми правового регулювання захисту дітей від негативного впливу в мережі Інтернет, а також впливу засобів масової інформації, соціальних мереж на поведінку дітей, які можуть опинитися в ролі жертви злочину або скоїти самі цей злочин.

Бліхар, М. М. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки в інтернет просторі / М. М. Бліхар // Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право. – 2021. – Вип. 67. – С. 345–349. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2021_67_67.

У статті досліджено засади адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки в інтернет просторі.

Зокрема відзначено, що сучасні суспільство та держава характеризуються стрімкими темпами технологізації усіх сфер життя. Разом із цим з'явилися нові способи впливу на людину, її підсвідомість, а разом із цим і можливості для маніпулювання людиною з метою задоволення потреб певних політичних груп.

В Україні наявний адміністративно-правовий механізм її забезпечення, однак питання, наскільки ефективно він функціонує та чи повною мірою забезпечує безпеку в Інтернет просторі як людини, так і держави залишається відкритим.

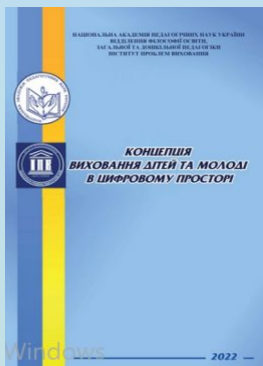
Обґрунтовано, що ефективним забезпечення інформаційної безпеки в інтернет просторі буде тільки за умови взаємодії людини та держави.

Інформаційна безпека у цифровому просторі

Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / авт. кол.: В. Г. Кремень [та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Відня заг. педагогіки і філософії освіти, Ін-т проблем виховання. – Київ : Інтерсервіс, 2021. – 51 с. – Доступно також: <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/Kontseptsia-vykhovannia-ditey-ta-molodi-v-tsyfrovomu-prostori.pdf>.

У Концепції окреслено світоглядні підходи до вирішення проблеми виховання дітей та молоді в цифровому просторі.

Наголошено на необхідності впровадження засобів захисту дитини від кібербулінгу; протидії засобам технологічно-маркетингового руйнування базових цінностей; розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників; формування в дітей та молоді ціннісно-змістової вибірковості; збереження фізичного, психічного, соціального, духовного здоров'я дітей та молоді; використання здоров'язбережувального потенціалу сімейної медіаосвіти; виховання культури поведінки дітей та молоді в цифровому освітньому просторі; партнерської взаємодії батьків і вихователів щодо попередження негативних впливів цифрового середовища на дітей та молодь; науково-методичного забезпечення виховання дітей та молоді в цифровому просторі.

ПЕРЕДМОВА	ЗМІСТ	7
1. ОСОБИСТОСТІ		
РЕАЛІЗАЦІЯ		
1.1. Особистість	8	
1.2. Особистість в цифровому просторі	8	
1.3. Принципи виховання дітей і молоді в умовах цифрового простору	10	
1.4. Картина світу і світоглядність	11	
1.5. Особистісні протектори: технологічний розвиток і роль людини	12	
2. ДІТИ ТА МОЛОДІСТЬ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ: ВИХОВАННЯ		
ВИСНОВКИ		
2.1. Дитина в цифровому просторі: об'єкти	14	
2.2. Цифровий простір у життєдіяльності дитини	16	
2.3. Виховання дитини в цифровому просторі на етапах її становлення	18	
2.4. Принципи виховання дитини в умовах цифрового простору	20	
2.5. Цифрова інтеграція дитини в освітній простір	22	
2.6. Цифровий простір: способи розв'язання та захист дитини	23	
2.7. Принципи виховання дитини в цифровому просторі	24	
3. СТРАТЕГІЇ ЦИФРОВОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ		
У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ		
3.1. Цифровий освітній простір	26	
3.2. Цифровий освітній простір: особливості	29	
3.3. Співпраця в умовах цифрового простору: формування у дітей та молоді особистісної відповідальності	30	
3.4. Цифровий простір і безпека фізичного, психічного, соціального й духовного здоров'я дітей та молоді	31	
3.5. Виховання культури поведінки дітей та молоді в цифровому освітньому просторі	32	
3.6. Виховання культури поведінки дітей та молоді в цифровому освітньому просторі	33	
3.7. Виховання культури поведінки дітей та молоді в цифровому освітньому просторі	34	
3.8. Виховання культури поведінки дітей та молоді в цифровому освітньому просторі	35	
3.9. Цифровий освітній простір: особливості	36	
3.10. Цифровий освітній простір: особливості	37	
3.11. Цифровий освітній простір: особливості	38	
3.12. Цифровий освітній простір: особливості	39	
3.13. Цифровий освітній простір: особливості	40	
3.14. Цифровий освітній простір: особливості	41	
3.15. Цифровий освітній простір: особливості	42	
3.16. Цифровий освітній простір: особливості	43	
3.17. Цифровий освітній простір: особливості	44	
3.18. Цифровий освітній простір: особливості	45	
3.19. Цифровий освітній простір: особливості	46	
3.20. Цифровий освітній простір: особливості	47	
3.21. Цифровий освітній простір: особливості	48	
3.22. Цифровий освітній простір: особливості	49	
3.23. Цифровий освітній простір: особливості	50	
3.24. Цифровий освітній простір: особливості	51	

ЗМІСТ	
ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	6
1.1. Виховання дітей у цифровому просторі	6
1.2. Чинники і виклики виховання дітей та молоді у цифровому просторі	12
1.3. Вимоги особливості виховання дітей та молоді у цифровому просторі	22
1.4. Цифрова компетентність особистості	30
РОЗДІЛ 2. НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	35
2.1. Доречність у закладах освіти: як надавати інформаційну підтримку	35
2.2. Цифрова безпековість	40
2.3. Батьківський контроль	46
2.4. Інформаційна гігієна в закладі освіти: основні принципи планування роботи	56
РОЗДІЛ 3. ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	62
3.1. Цифрові ресурси у вільній діяльності сучасного вчителя	62
3.2. Інструменти цифрової освіти для вчителів і учнів	68
3.3. SMART-механізми в цифровому середовищі	74
РОЗДІЛ 4. ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	85
4.1. Виконання культури поведінки дітей та молоді у цифровому просторі	85
4.2. Як захистити дітей від кіберзловмисливців	89
4.3. Як уникнути ризиків і небезпек у цифровому просторі	99
4.4. Інформація, якою не варто ділитися в Інтернеті або чому важливо зберігати конфіденційність	106
4.5. Мотиваційні основи та значення як зберігати себе та рідних	110
4.6. Мовні прийоми маніпуляції і їхнього спотворення інформації	113
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	119

Виховання дітей та молоді у цифровому просторі : посібник / [К. О. Журба та ін.] ; Ін-т проблем виховання НАПН України. – Київ, 2022. – 124 с. – Доступно також: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733779/1/Посібник_рукопис_.pdf.

Посібник присвячено прикладному аспекту виховання дітей та молоді у цифровому просторі.

На основі аналізу наукової літератури визначено поняття «цифрова компетентність», «цифрова гігієна», «кібербулінг», розкрито вікові особливості виховання дітей у цифровому просторі.

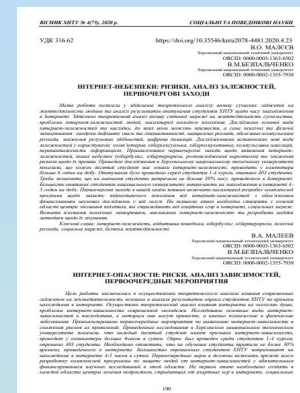
Визначено концептуальні засади виховання дітей та молоді у цифровому просторі.

Схарактеризовано критерії та показники вихованості дітей та молоді у цифровому просторі.

Обґрунтовано педагогічні умови виховання дітей та молоді у цифровому просторі (дорадництво у закладах освіти, взаємодія педагогів і батьків у процесі виховання дітей у цифровому просторі, батьківський контроль, формування інформаційної гігієни у вихованців, доцільне використання цифрових ресурсів та інструментів у виховному процесі, протидія кібернасиллю та кібершахрайству).

Малєєв, В. О. Інтернет-небезпеки: ризики, аналіз залежностей, першочергові / В. О. Малєєв, В. М. Безпальченко // Вісник Херсон. нац. техн. ун-ту. – 2020. – № 4. – С. 190–198. – Бібліогр.: 14 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtu_2020_4_25.

Здійснено теоретичний аналіз впливу сучасних гаджетів на життєдіяльність людини та аналізі результатів опитування студентів ХНТУ щодо часу знаходження в Інтернеті.

Розглянуто вплив світової мережі на життєдіяльність суспільства, проблеми інтернет-залежностей людей, насамперед молодого покоління.

Досліджено основні види інтернет-залежностей та наслідки, до яких вони можуть призвести, а саме психічні та фізичні захворювання: синдром дефіциту уваги та гіперактивності, нарцисичні розлади, obsесивно-компульсивні розлади, зниження розумових здібностей, цифрова деменція.

Встановлено нові види залежностей у користувачів: комп'ютерна, кіберсексуальна, кіберкомунікативна, комппульсивна навігація, перевантаженість інформацією.

Проаналізовано першочергові заходи щодо виявлення інтернет-залежностей, інших небезпек (кібербулінг, кібертероризм, розповсюдження наркотиків) та зниження ризиків щодо їх проявів.

Інформаційна безпека в освітніх інформаційних системах в умовах цифрової трансформації та євроінтеграції: аспекти захисту персональних даних / А. О. Литвинчук [та ін.] // Освітня аналітика України. – 2025. – Вип. 2. – С. 48–65. – Бібліогр.: 33 назви. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/educanalukr_2025_2_5.

У статті розглянуто актуальні проблеми забезпечення інформаційної безпеки в освітніх інформаційних системах України в умовах цифрової трансформації та євроінтеграційного курсу держави.

Зосереджено увагу на загрозах витоку, несанкціонованого доступу та зловживання персональними даними, які зберігаються й обробляються в освітніх цифрових середовищах.

Зазначено, що подальша цифровізація освітнього процесу зумовлює потребу в упровадженні комплексних механізмів кіберзахисту, які поєднують технічні, організаційні та правові інструменти.

Стаття окреслює специфіку захисту персональних даних у сфері освіти, акцентуючи на підвищеній чутливості такої інформації.

У межах порівняльного аналізу наведено відмінності між підходами ЄС та України в контексті правового регулювання, інституційної структури, технічних стандартів і прав суб'єктів персональних даних.

РЕЗЮМЕ

Литвинчук А. О.
доктор педагогічних наук, старший дослідник, директор ДП «Освітня аналітика України»,
Київ, Україна, e-mail: litvinchuk@educanalukr.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-1044>

Параскевич І. М.
доктор педагогічних наук, старший дослідник, директор ДП «Освітня аналітика України»,
Київ, Україна, e-mail: paraskewich@educanalukr.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-1044>

Курішова А. В.
доктор педагогічних наук, старший дослідник, директор ДП «Освітня аналітика України»,
Київ, Україна, e-mail: kurishova@educanalukr.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-1044>

Криштанович В. М.
доктор педагогічних наук, старший дослідник, директор ДП «Освітня аналітика України»,
Київ, Україна, e-mail: kryshchanovich@educanalukr.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-1044>

Савченко С. В.
доктор педагогічних наук, старший дослідник, директор ДП «Освітня аналітика України»,
Київ, Україна, e-mail: savchenko@educanalukr.ua, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7124-1044>

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ОСВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ. АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

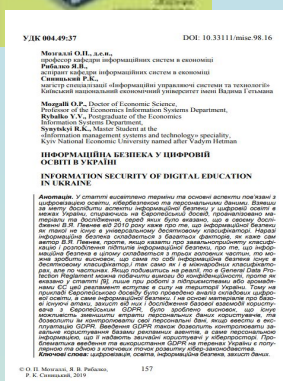
Анотація. У статті розглянуто актуальні проблеми забезпечення інформаційної безпеки в освітніх інформаційних системах України в умовах цифрової трансформації та євроінтеграційного курсу держави. Зосереджено увагу на загрозах витоку, несанкціонованого доступу та зловживання персональними даними, які зберігаються й обробляються в освітніх цифрових середовищах. Зазначено, що подальша цифровізація освітнього процесу зумовлює потребу в упровадженні комплексних механізмів кіберзахисту, які поєднують технічні, організаційні та правові інструменти. Стаття окреслює специфіку захисту персональних даних у сфері освіти, акцентуючи на підвищеній чутливості такої інформації. У межах порівняльного аналізу наведено відмінності між підходами ЄС та України в контексті правового регулювання, інституційної структури, технічних стандартів і прав суб'єктів персональних даних.

Ключові слова: інформаційна безпека, освітні інформаційні системи, цифрова трансформація, євроінтеграція, захист персональних даних.

Мозгаллі, О. П. Інформаційна безпека у цифровій освіті в межах України / О. П. Мозгаллі, Я. В. Рибалко, Р. К. Синицький // Моделювання та інформ. системи в економіці : зб. наук. пр. / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – Київ, 2019. – № 98. – С. 157–167. – Бібліогр.: 9 назв. – Доступно також:

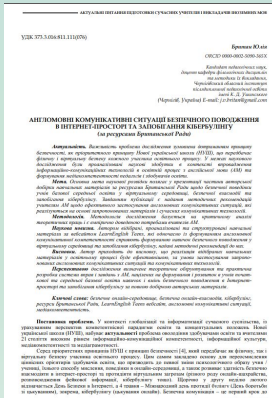
<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Vipusk-98.pdf>.

У статті висвітлено терміни та основні аспекти пов'язані з цифровізацією освіти, кібербезпекою та персональними даними.

Мета статті: дослідити аспекти інформаційної безпеки у цифровій освіті в межах України, спираючись на Європейський досвід. Порівняти існуючі проблеми з інформаційною безпекою в цифровій освіті в Україні та в Європі. Виявити та проаналізувати приклади вразливостей у джерелах цифрової освіти в межах України.

Британ, Ю. Англомовні комунікативні ситуації безпечного поводження в інтернет-просторі та запобігання кібербулінгу (за ресурсами Британської Ради) / Юлія Британ // Вісник Нац. ун-ту «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. – 2023. – Вип. 21. – С. 73–77. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuchkpn_2023_21_14.

Важливість проблеми дослідження зумовлена дотриманням принципу безпечності, як пріоритетного принципу Нової української школи (НУШ), що передбачає фізичну і віртуальну безпеку кожного учасника освітнього процесу. У межах наукового дослідження було проаналізовано наукові здобутки в контексті впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес з англійської мови та формування медіакомпетентності педагогів і здобувачів освіти.

Основна мета наукової розвідки полягає у презентації частини авторської добірки навчальних матеріалів за ресурсами Британської Ради щодо безпечної поведінки учнів базової середньої освіти у віртуальному середовищі, безпечної взаємодії та запобігання кібербулінгу.

Завданням публікації є надання методичних рекомендацій учителям англійської мови щодо ефективного застосування англомовних комунікативних ситуацій, які реалізуються на основі запропонованих матеріалів і сучасних комунікативних

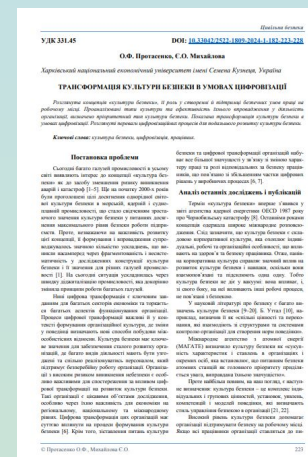
Протасенко, О. Ф. Трансформація культури безпеки в умовах цифровізації / О. Ф. Протасенко, Є. О. Михайлова // *Комунальне господарство міст. Серія: Технічні науки та архітектура : наук.-техн. зб.* / Харків. нац. ун-т міськ. господар. ім. О. М. Бекетова. – Харків : [б. в.], 2024. – Т. 1. – С. 223–228. – Бібліогр.: 22 назви. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kgm_tech_2024_1_35.

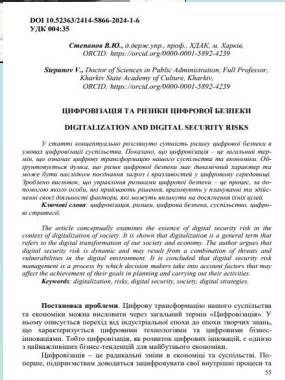
У статті розглянуто концепцію «культури безпеки», її роль у створенні й підтримці безпечних умов праці на робочому місці.

Проаналізовано типи культури та ефективність їхнього впровадження у діяльність організації, визначено пріоритетний тип культури безпеки.

Показано трансформацію культури безпеки в умовах цифровізації.

Розглянуто переваги цифровізаційних процесів для подальшого розвитку культури безпеки.

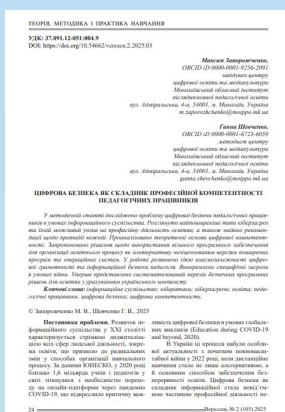
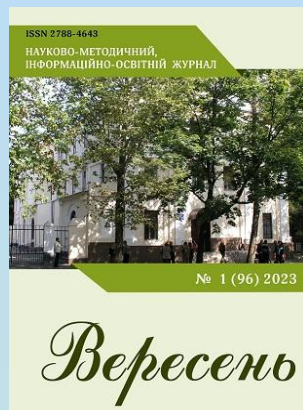
Степанов, В. Ю. Цифровізація та ризики цифрової безпеки / В. Ю. Степанов // Вісник Нац. ун-ту цивільного захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. / Нац. ун-т цивільного захисту України. – Харків : НУЦЗУ, 2024. – Вип. 1. – С. 55–61. – Бібліогр.: 15 назв. – DOI: [10.52363/2414-5866-2024-1-6](https://doi.org/10.52363/2414-5866-2024-1-6).

У статті концептуально розглянуто сутність ризику цифрової безпеки в умовах цифровізації суспільства.

Показано, що цифровізація – це загальний термін, що означає цифрову трансформацію нашого суспільства та економіки.

Обґрунтовано думку, що ризик цифрової безпеки має динамічний характер та може бути наслідком поєднання загроз і вразливостей у цифровому середовищі.

Зроблено висновок, що управління ризиками цифрової безпеки – це процес, за допомогою якого особи, які приймають рішення, враховують у плануванні та здійсненні своєї діяльності фактори, які можуть вплинути на досягнення їхніх цілей.

Запорожченко, М. Цифрова безпека як складник професійної компетентності педагогічних працівників / Максим Запорожченко, Ганна Шевченко // Вересень. – 2025. – № 2. – С. 24–36. – Бібліогр.: 17 назв. – Доступно також:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/vere_2025_2_4.

У статті досліджено проблему цифрової безпеки педагогічних працівників в умовах інформаційного суспільства.

Розглянуто найпоширеніші типи кіберзагроз та їхній можливий вплив на професійну діяльність освітян, а також надано рекомендації щодо протидії кожній.

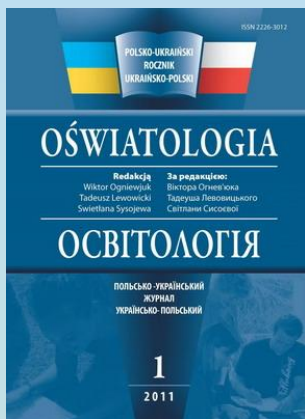
Проаналізовано теоретичні основи цифрової компетентності.

Запропоновано рішення щодо використання вільного програмного забезпечення для організації освітнього процесу як альтернативу неліцензованим версіям поширених програм та операційних систем.

У роботі розвинено ідею взаємозалежності цифрової грамотності та інформаційної безпеки педагогів.

Виокремлено специфічні загрози в умовах війни. Уперше представлено систематизований перелік безпечних програмних рішень для освітян з урахуванням українського контексту.

Безпека дітей в інтернет-просторі

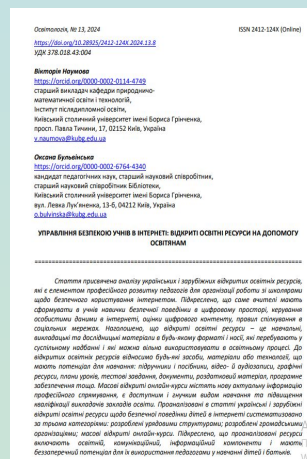

Наумова, В. Управління безпекою учнів в інтернеті: відкриті освітні ресурси на допомогу освітянам / Вікторія Наумова, Оксана Бульвінська // Освітологія. – 2024. – № 13. – С. 78–90. – Бібліогр.: 24 назви. – DOI: <https://doi.org/10.28925/2412-124X.2024.13.8>.

Стаття присвячена аналізу українських і зарубіжних відкритих освітніх ресурсів, які є елементом професійного розвитку педагогів для організації роботи зі школярами щодо безпечного користування інтернетом.

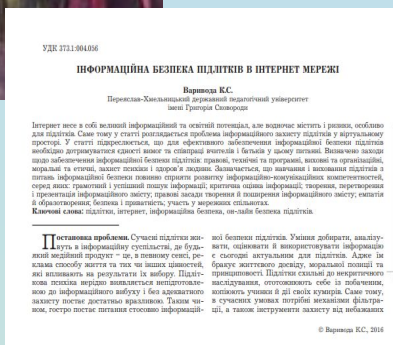
Підкреслено, що саме вчителі мають сформувати в учнів навички безпечної поведінки в цифровому просторі, керування особистими даними в інтернеті, оцінки цифрового контенту, правил спілкування в соціальних мережах.

Наголошено, що відкриті освітні ресурси – це навчальні, викладацькі та дослідницькі матеріали в будь-якому форматі і носії, які перебувають у суспільному надбанні і які можна вільно використовувати в освітньому процесі.

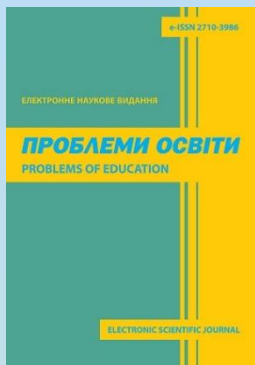
Варивода, К. С. Інформаційна безпека підлітків в Інтернет мережі / К. С. Варивода // Молодий вчений. – 2016. – № 3. – С. 365–368. – Бібліогр.: 7 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_3_87.

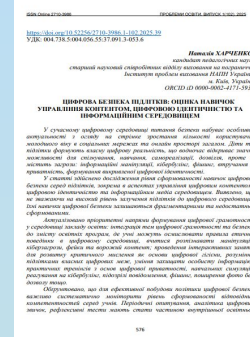
У статті розглянуто проблему інформаційного захисту підлітків у віртуальному просторі.

Наголошено, що для ефективного забезпечення інформаційної безпеки підлітків

Визначено заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки підлітків – правові, технічні та програмні, виховні та організаційні, моральні та етичні, захист психіки і здоров'я людини. Зазначено, що навчання й виховання підлітків з питань інформаційної безпеки мають сприяти розвитку інформаційно-комунікаційних компетентностей, серед яких: грамотний і успішний пошук інформації, критична оцінка інформації, творення, перетворення і презентація інформаційного змісту, правові засади творення й поширення інформаційного змісту, емпатія й образотворення, безпека і приватність, участь у мережних спільнотах.

Харченко, Н. Цифрова безпека підлітків: оцінка навичок управління контентом, цифровою ідентичністю та інформаційним середовищем / Наталія Харченко // Проблеми освіти : зб. наук. пр. / Держ. наук. устан. «Інститут модернізації змісту освіти». – Київ : [б. в.], 2025. – Вип. 1. – С. 576–589. – Бібліогр.: 9 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pros_2025_1_41.

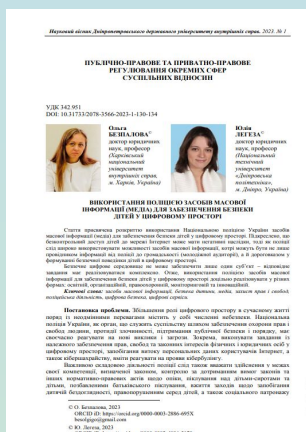
У статті здійснено дослідження рівня сформованості навичок цифрової безпеки серед підлітків, зокрема в аспектах управління цифровим контентом, цифровою ідентичністю та інформаційним медіа середовищем.

Виявлено, що не зважаючи на високий рівень залучення підлітків до цифрового середовища, їхні навички цифрової безпеки залишаються фрагментарними та недостатньо сформованими.

Актуалізовано пріоритетні напрями формування цифрової грамотності у середовищі закладу освіти: інтеграція тем цифрової грамотності та безпеки до змісту освітніх програм, де учні можуть осмислювати правила етичної поведінки в цифровому середовищі, вчитися розпізнавати маніпуляції, кіберзагрози, фейки та ворожий контент; проведення інтерактивних занять для розвитку критичного мислення як основи цифрової гігієни, розуміння підлітками власних цифрових меж, уміння захищати особисту інформацію; практичних тренінгів з основ цифрової приватності, навчальних симуляцій реагування на кібербулінг, підозрілі повідомлення, фішинг, поширення фото без дозволу тощо.

Безпалова, О. Використання поліцією засобів масової інформації (медіа) для забезпечення безпеки дітей у цифровому просторі / Ольга Безпалова, Юлія Легеза // Наук. вісник Дніпропетров. держ. ун-ту внутрішніх справ. – 2023. – № 1. – С. 130–134. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2023_1_21.

Статтю присвячено розкриттю використання Національною поліцією України засобів масової інформації (медіа) для забезпечення безпеки дітей у цифровому просторі.

Підкреслено, що безконтрольний доступ дітей до мережі Інтернет може мати негативні наслідки, тоді як поліції слід широко використовувати можливості засобів масової інформації, котрі можуть бути не лише провідником інформації від поліції до громадськості (молодіжної аудиторії), а й дороговказом у формуванні безпечної поведінки дітей в цифровому просторі.

Наголошено, що використання поліцією засобів масової інформації для забезпечення безпеки дітей у цифровому просторі доцільно реалізовувати у різних формах: освітній, організаційній, правоохоронній, моніторинговій та інноваційній.

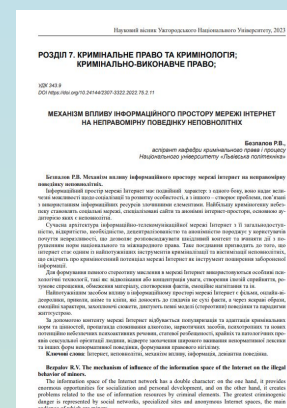

Безпалов, Р. В. Механізм впливу інформаційного простору мережі інтернет на неправомірну поведінку неповнолітніх / Р. В. Безпалов // Наук. вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Право. – 2023. – Вип. 75(2). – С. 67–71. – Бібліогр.: 8 назв. – Доступно також: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2023_75\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2023_75(2)_13).

Мета статті – дослідити механізм впливу інформаційного простору мережі інтернет на неправомірну поведінку неповнолітніх.

У статті наголошено, що інформаційний простір мережі Інтернет має подвійний характер: з одного боку, воно надає величезні можливості щодо соціалізації та розвитку особистості, а з іншого – створює проблеми, пов'язані з використанням інформаційних ресурсів злочинними елементами.

Найбільшу криміногенну небезпеку становлять соціальні мережі, спеціалізовані сайти та анонімні інтернет-простори, основною аудиторією яких є неповнолітні.

Васильєва, С. А. Безпека дітей раннього і дошкільного віку у цифровому середовищі: факти і можливості / С. А. Васильєва, Л. В. Канішевська // Інновац. педагогіка. – 2023. – Вип. 61(1). – С. 207–213. – Бібліогр.: 30 назв. – Доступно також: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2023_61\(1\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/innped_2023_61(1)_43).

У статті висвітлено можливості, сприятливі для безпечного перебування дітей раннього та дошкільного віку у цифровому середовищі, на основі фактів, якими наповнено період воєнного стану в Україні.

Розглянуто процес перебування дитини у цифровому середовищі з огляду на причини, які зумовлюють таке перебування та передумови – можливості, які дорослі можуть використати для розвитку власної дитини.

Установлено соціально-політичні та соціально-педагогічні умови в історичному часі 2022–2023 років, які впливають на безпеку дітей раннього та дошкільного віку у цифровому середовищі.

Кібербезпека в системі сучасної освіти

Швардак, М. В. Кібербезпека у цифровому освітньому просторі / Маріанна Василівна Швардак // Наук. журн. Хортиц. нац. акад. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. – 2025. – Вип. 1. – С. 26–33. – Бібліогр.: 6 назв. – DOI: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2025-12-2>.

Статтю присвячено аналізу загроз кібербезпеці у цифровому освітньому просторі задля визначення ефективних стратегій його захисту засобами комплексного підходу.

Кібербезпеку в умовах цифрового освітнього простору визначено як комплекс заходів, спрямованих на захист інформації, технологій та користувачів, які взаємодіють у середовищі онлайн-освіти. Видами кібербезпеки визначені: мережева безпека, безпека даних, хмарна безпека, соціальна інженерія та кібергігієна, правовий аспект кібербезпеки.

Стратегіями захисту у цифровому освітньому просторі визначені такі: розробка політики кібербезпеки, захист облікових записів та доступу, навчання цифровій грамотності та кібергігієні, шифрування даних та безпечне зберігання інформації, регулярне оновлення програмного забезпечення, моніторинг та реагування на кіберзагрози, захист від шкідливого програмного забезпечення, протидія кібербулінгу та соціальній інженерії, розробка копійованих зразків даних.

Курєпін, В. М. Кібербезпека цифрового освітнього середовища як складова системи безпеки праці та життєдіяльності / Вячеслав Миколайович Курєпін, Олексій Олександрович Самойленко, Ілона Вікторівна Бацуровська // Сусп-во та нац. інтереси. – 2025. – № 11. – С. 255–267. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно

також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scntint_2025_11_24.

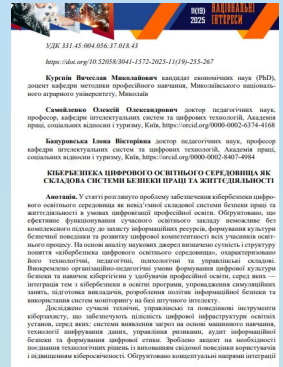
У статті розглянуто проблему забезпечення кібербезпеки цифрового освітнього середовища як невід'ємної складової системи безпеки праці та життєдіяльності в умовах цифровізації професійної освіти.

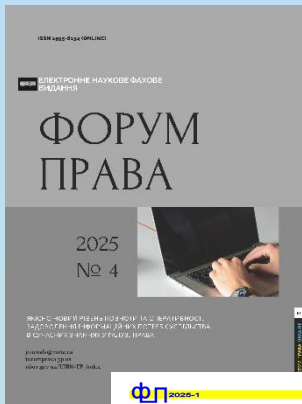
Обґрунтовано, що ефективне функціонування сучасного освітнього закладу неможливе без комплексного підходу до захисту інформаційних ресурсів, формування культури безпечної поведінки та розвитку цифрової компетентності всіх учасників освітнього процесу.

Визначено сутність і структуру поняття «кібербезпека цифрового освітнього середовища», охарактеризовано його технологічні, педагогічні, психологічні та управлінські складові.

Виокремлено організаційно-педагогічні умови формування цифрової культури безпеки та навичок кібергігієни у здобувачів професійної освіти.

Досліджено сучасні технічні, управлінські та поведінкові інструменти кіберзахисту, що забезпечують цілісність цифрової інфраструктури освітніх установ.

Старостін, О. Ю. Особливості забезпечення кібербезпеки в інформаційному просторі України в умовах воєнного стану / О. Ю. Старостін // Форум права. – 2025. – № 1. – С. 90–96. – Бібліогр.: 17 назв. – Доступно також: https://forumprava.pp.ua/files/090-096-2025-1-FP-Starostin_12.pdf

У статті підтверджено, що кіберзагрози стали невід’ємною частиною сучасної війни, і їх масштабні атаки можуть мати руйнівний вплив на функціонування державних установ, критичної інфраструктури та інформаційного простору України. У зв’язку з цим, забезпечення кібербезпеки стало стратегічним

завданням національної безпеки. Виявлено, що ефективна боротьба з кіберзагрозами вимагає не лише застосування сучасних технологій захисту, але й розвитку правових, організаційних і соціальних ініціатив.

Кібербезпека повинна бути інтегрованою частиною загальної стратегії національної безпеки. Кібербезпека в Україні в умовах воєнного стану потребує комплексної стратегії, що поєднує технологічні інновації, організаційні зміни та соціальні ініціативи для захисту національних інтересів у кіберпросторі.

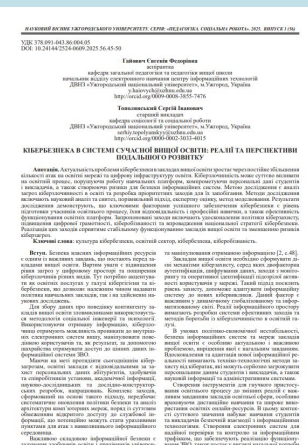
Гайович, Є. Ф. Кібербезпека в системі сучасної вищої освіти: реалії та перспективи подальшого розвитку / Євгенія Федорівна Гайович, Сергій Іванович Тополянський // Наук. вісник Ужгород. ун-ту. Серія: Педагогіка. Соціальна робота : зб. наук. пр. / Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород : [б. в.], 2025. – Вип. 1. – С. 45–50. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2025_1_9.

У статті зазначено, що актуальність проблеми кібербезпеки в закладах вищої освіти зростає через постійне збільшення кількості атак на освітні мережі та цифрову інфраструктуру освіти.

Кіберзлочинність може суттєво впливати на освітній процес, порушуючи роботу навчальних платформ, компрометуючи персональні дані студентів і викладачів, а також створюючи ризики для безпеки інформаційних систем.

Метою дослідження є аналіз ключових загроз в результаті кібератак та знаходження можливих рішень проблем, з ними пов'язаних, з урахуванням як національного, так і міжнародного досвіду боротьби із загрозами інформаційному простору освітніх інституцій.

У статті наголошено, що ключовими факторами успішного забезпечення кібербезпеки є рівень підготовки учасників освітнього процесу, їхня відповідальність і професійні навички, а також ефективність функціонування освітніх платформ.

Безпечна поведінка учнів початкової школи в Інтернеті

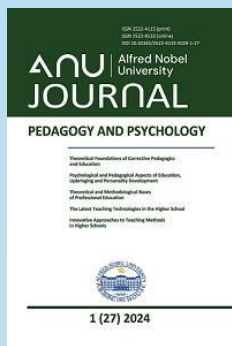

Ціпан, Т. Батьківський контроль як засіб формування в дітей молодшого шкільного віку культури безпечної поведінки в інтернет-просторі / Тетяна Ціпан // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / Рівн. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2025. – Вип. 21. – С. 182–191. – Бібліогр.: 9 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2025_21_20.

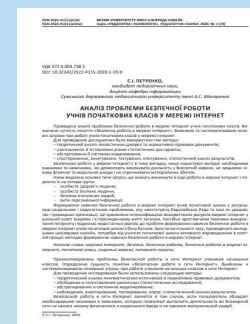
Стаття розкриває сучасну проблему організації батьківського контролю за формуванням у дітей молодшого шкільного віку безпечної поведінки в інтернет-просторі. Зазначено, що з одного боку інтернет-простір розширює можливості для успішної соціалізації дитини, розвитку її інтересів, потреб і вподобань, культури спілкування, а з іншого – сприяє виникненню ризиків до прояву девіантної поведінки.

Вирізняють ознаки, які вказують на несформованість у дітей молодшого шкільного віку культури безпечної поведінки в інтернет-просторі. Актуалізовано потребу в активізації батьківського контролю над перебуванням дітей в інтернет-просторі, стимулюванні їх до активної участі у реальному житті.

Окреслено напрями роботи закладу освіти з оволодіння батьками елементами захисту дітей молодшого шкільного віку від небезпечного контенту.

Петренко, С. І. Аналіз проблеми безпечної роботи учнів початкових класів у мережі Інтернет / С. І. Петренко // Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Педагогіка і психологія. – 2020. – № 1. – С. 85–92. – Бібліогр.: 12 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2020_1_10.

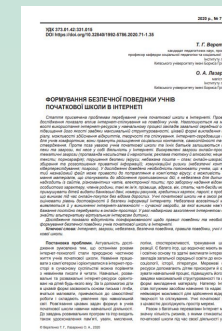

Проведено аналіз проблеми безпечної роботи в мережі Інтернет учнів початкових класів. Визначено сутність поняття «безпечна робота в мережі Інтернет». Виявлено та систематизовано основні загрози при роботі учнів початкових класів у мережі Інтернет.

Веретенко, Т. Г. Формування безпечної поведінки учнів початкової школи в Інтернеті / Т. Г. Веретенко, О. А. Лазаренко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвіт. шк. : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя : [б. в.], 2020. – № 71(1). – С. 195–199. – Бібліогр.: 11 назв. – Доступно також: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2020_71\(1\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pfto_2020_71(1)_37).

Стаття присвячена проблемам перебування учнів початкової школи в Інтернеті. Проведене дослідження показало вплив інтернет-спілкування на поведінку учнів. Наголошується на можливості використання інтернет-ресурсів у навчальному процесі закладів загальної середньої освіти, підвищення його якості завдяки максимальній структурованості, цікавій формі викладення матеріалу, можливості здійснення відкриттів, творчості та спілкування. Виокремлені загрози онлайн-простору.

Безпечна робота в Інтернеті учнів основної школи

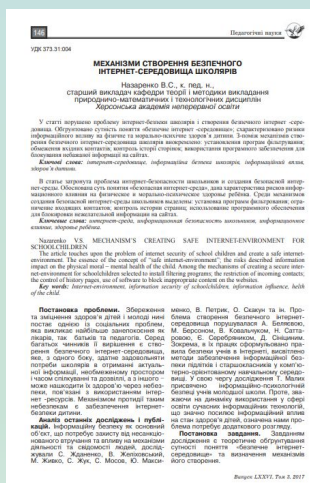
Назаренко, В. С. Механізми

створення безпечного інтернет-середовища школярів
/ В. С. Назаренко // Зб. наук. пр. [Херсон. держ. ун-ту].
Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 76(3). – С. 146–149. – Бібліогр.:
11 назв. – Доступно також:
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_76\(3\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_76(3)_31).

У статті порушено проблему інтернет-безпеки школярів і створення безпечного інтернет-середовища.

Обґрунтовано сутність поняття «безпечне інтернет-середовище»; схарактеризовано ризики інформаційного впливу на фізичне та морально-психічне здоров'я дитини.

З-поміж механізмів створення безпечного інтернет-середовища школярів виокремлено: встановлення програм фільтрування, обмеження вхідних контактів, контроль історії сторінок, використання програмного забезпечення для блокування небажаної інформації на сайтах.

Черних, О. О. Базові компетенції безпечної поведінки дітей в Інтернеті / О. О. Черних // Вісник Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – 2017. – № 1(1). – С. 128 – 136. – Бібліогр.: – Доступно

також: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2017_1\(1\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2017_1(1)_18)

Метою статті є аналіз та систематизація компетенцій безпечної поведінки дітей в Інтернеті.

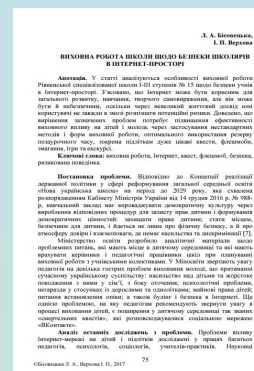
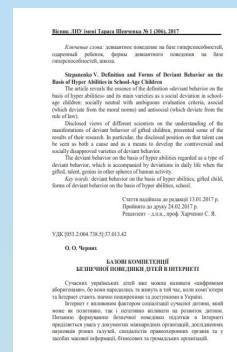

Бісовецька, Л. А. Виховна робота школи щодо безпеки школярів в інтернет-просторі / Л. А. Бісовецька, І. П. Верхова // Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. / Рівн. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2017. – Вип. 6. – С. 75–83. – Бібліогр.: 9 назв. – Доступно

У статті аналізується особливості роботи спеціалізованої школи I-III ступенів № 15 щодо безпеки учнів в Інтернет-просторі.

З'ясовано, що Інтернет може бути корисним для загального розвитку, навчання, творчого самовираження, але він може бути й небезпечним, оскільки через невеликий життєвий досвід юні користувачі не завжди в змозі розпізнати потенційні ризики.

Доведено, що вирішення зазначених проблем потребує підвищення ефективності виховного впливу на дітей і молодь через застосування нестандартних методів і форм виховної роботи

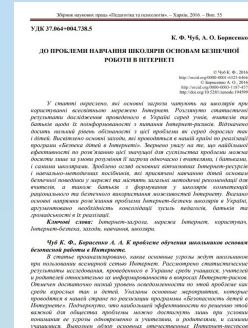
Абілова, О. Штучний інтелект у формуванні цифрової грамотності та інформаційної безпеки здобувачів освіти [Електронний ресурс] / Абілова Орингул, Беркещук Інна Степанівна, Ван Цяньці // *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина») : електрон. наук. журн. / Терноп. нац. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського, ВГ «Наукові перспективи», Луган. держ. мед. ун-т, ГНО «Система здорового довголіття в мегаполісі», ГО «Християн. акад. пед. наук України», ГО «Всеукр. асоц. пед. і психол. з духовно-морального виховання». – Електрон. текст. дані. – Київ, 2023. – № 12. – С. 88–99. – Бібліогр.: 10 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2023_12_9.

У статті розглянуто питання цифрової компетентності як однієї з основних складових професійної компетентності й цифрової грамотності.

Метою розвідки є пояснення сутності поняття «штучний інтелект» і його значення у формуванні цифрової грамотності. Підвищення цифрової грамотності населення визнано одним із пріоритетів прискорення розвитку цифрової економіки, а цифрова компетентність є однією з ключових навичок, необхідних сучасній людині для успішного ведення конкурентного життя й самореалізації в цифровому. Наразі в Україні та Казахстані проводяться дослідження у сфері інформаційних технологій.

Чуб, К. Ф. До проблеми навчання школярів основам безпечної роботи в інтернеті / К. Ф. Чуб, А. О. Борисенко // Педагогіка та психологія. – 2016. – Вип. 55. – С. 74–80. – Бібліогр.: 4 назви. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2016_55_10.

У статті окреслено, які основні загрози чатують на школярів при користуванні всесвітньою мережею Інтернет.

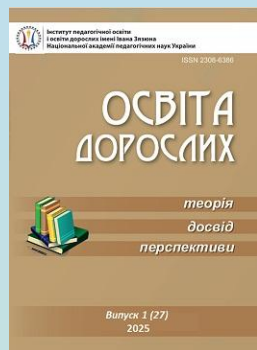
Розглянуто статистичні результати дослідження проведеного в Україні серед учнів, вчителів та батьків щодо їх поінформованості з питання Інтернет-ризиків.

Висвітлено основні заходи, які проводяться в нашій країні по реалізації програми «Безпека дітей в Інтернеті».

Зроблено огляд основних вітчизняних Інтернет-ресурсів і навчально-методичних посібників, які присвячені навчанню дітей основам безпечної поведінки у мережі та містять загальні методичні рекомендації для вчителів, а також батьків з формування у школярів компетенцій раціонального та безпечного використання можливостей Інтернету.

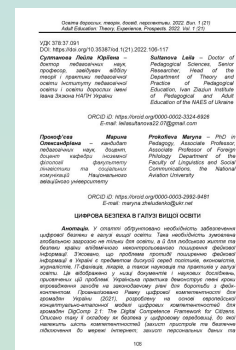
Вказано основні напрямки розв'язання проблеми Інтернет-безпеки школярів в Україні, аргументовано необхідність консолідації зусиль педагогів, батьків та громадськості в їх реалізації.

Цифрова безпека у вищій школі

Султанова, Л. Ю. Цифрова безпека в галузі вищої освіти / Султанова Лейла Юріївна, Прокоф'єва Марина Олександрівна // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / Ін-т пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. – Київ : [б. в.], 2022. – Вип. 1. – С. 106–117. – Бібліогр.: 13 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OD_2022_1_12.

Мета статті – здійснити аналіз основних документів і досліджень з цифрової компетентності; описати виявлені в результаті опитування проблеми у студентів та викладачів закладів вищої освіти щодо дотриманні цифрової безпеки та запропонувати шляхи їх вирішення.

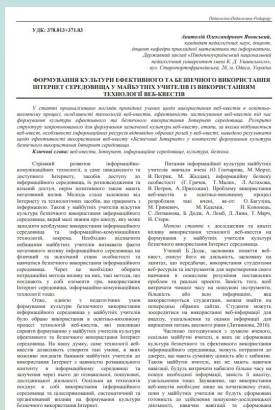

Яновський, А. О. Формування культури ефективного та безпечного використання інтернет середовища у майбутніх учителів із використанням технології веб-квестів / Анатолій Олександрович Яновський // Наук. вісник Південноукр. нац. пед. ун-ту імені К. Д. Ушинського. Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. – Одеса : Астропринт, 2018. – № 4. – С. 102–107. – Бібліогр.: 6 назв. – Доступно також: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpripupr_2018_4_20.

У статті проаналізовано погляди провідних учених щодо використання веб-квестів в освітньо-виховному процесі, особливості технологій веб-квестів, ефективність застосування веб-квестів під час формування культури ефективного та безпечного використання Інтернет середовища.

Розкрито структуру запропонованого для формування зазначеної культури веб-квесту, етапи, за якими відбувається веб-квест, особливості інформаційних ресурсів відповідно обраних ролей у веб-квесті, наведено результати щодо ефективності використання веб-квесту «Безпечний Інтернет» у контексті формування культури безпечного використання Інтернет середовища.

E-MAIL:

dnpb.naes@gmail.com (для офіційних звернень)

dovidka_dnpb@i.ua (для довідок)

fond.dnpb@ukr.net (послуги для віддалених користувачів)

Адреса:

**вул. Берлинського М.,
9**

Київ, 04060

[Україна \[ukrainadnpb.gov.ua/ua/\]\(http://ukrainadnpb.gov.ua/ua/\)](http://ukrainadnpb.gov.ua/ua/)

Огляд-презентацію підготувала Литовченко О. В.
–

головний бібліограф відділу зберігання фонду, обслуговування користувачів та соціокультурної діяльності. Завідувач – (Бондарчук О. Б.) Використано матеріали з фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та Інтернет-ресурси (дата звернення: 30.06.2026).